

פרוטוקול מס' 402

מישיבת ועדת העבודה

יום ב', י"ד בכסלו תשל"ז, 6 בדצמבר 1976, שעה 10.00

נ כ ח ד:

חברי הוועדה:
ש. ארבל-אלמוזלינו - היו"ר
מ. גז
מ. כהן
ח. שמעוני
י. דרניצקי (יודיץ)
א. לבנבראון
ד. לוי

חה"כ א. אולמרט

מוזמנים:

ש. כהן - מנהל מחוז י-ם, משרד השיכון
י. פלד - מנהל אגף נכסים, עמידר
א. וינר - מנהל אגף איכלוס, משרד השיכון
י. לנדאו - סמנכ"ל עמידר
ר. לוי - ממונה מחוז י-ם - משרד הפנים
ד. גל - מנהל מח' לתכנון, משרד הסעד
ג. ברגסון - משרד החינוך
י. גיל - ס/מנהל מח' לשירותי משפחה וקהילה,
עיריית ירושלים
מר גדיש - עיריית ירושלים
מר טובול - עיריית ירושלים
מר לבון - עיריית ירושלים
צ. הילמן - יועץ שר העבודה לענייני נוער
ר. לביא - שירות התעסוקה
מר יונגמן - שירות התעסוקה

י. נוריאל מזכיר הוועדה:

מזל כהן

ר ש מ ה:

- סדר היום:
1. המצב השורר בשכונת מוסרדה - הצעת ח"כ א. אולמרט
  2. תלאותיהם של תושבי הקטמונים והצורך הדחוף להקל על מצוקתם - הצעת ח"כ ד. לוי.

1. המצב השורר בשכונת מוסררה - הצעת ח"כ א. אולמרט
2. תלאותיהם של תושבי הקטמונים והצורך הדחוף להקל על מצוקתם - הצעת ח"כ ד. לוי

היו"ר ש. ארכלי-אלמוזלינו: אני פותחת את הישיבה ומקדמת

בברכה את האורחים שלנו. למעשה, יש שתי הצעות לסדר-היום, האחת היא של ח"כ אולמרט, בענין המצב השורר בשכונת מוסררה; והשניה היא של ח"כ ד. לוי בענין תלאותיהם של תושבי הקטמונים והצורך הדחוף להקל על מצוקתם. כמובן, הנושא של שתי ההצעות, גם של מוסררה וגם של הקטמונים, אינו מתרכז בדיוור בלבד אלא הוא מתרכז בכמה אספקטים נוספים כמו בתחום החברתי ועוד, ועל הוועדה הוטל מטעם הכנסת לברר את הנושאים האלה.

על ההצעה לסדר היום בענין שכונת מוסררה ענה במליאת הכנסת שר הפנים, ועל ההצעה השניה בענין הקטמונים ענה שר הסעד. האספקטים לגבי שתי השכונות האלו דומים, ואנחנו ננסה לברר את זה בדיון משולב. אני מקווה שחברי הוועדה נותנים את הסכמתם לכך. אנחנו נבחן את כל אותם אספקטים שהעלו חברי הכנסת במליאה. יתכן שיתעוררו שאלות נוספות שנצטרך לייחד עליהן את הדיבור.

אני אתן לחה"כ ד. לוי להציג במספר מלים את הנושא ואח"כ נעבור לשמיעת הגורמים שמטפלים בשתי השכונות האלו.

ד. לוי: אין לי מה להוסיף על הנתונים שהבאתי בפני מליאת הכנסת ושקיו מזעזעים. הבעיה היא מורכבת ואינה מתרכזת רק בתחום הדיוור, שהוא כשלעצמו חמור מאד - משפחות גדולות בנות שש ושמונה נפשות גרות בשני חדרים - הבעיה היא מעבר לכך. הבעיה היא לגבי אותו נוער שפגשנו אותו כאשר סיירנו בשכונה. ההידרדרות של נוער זה חייבת להדאיג אותנו.

אני רוצה, כאשר ועדת העבודה תדון בנושא, שהיא תעשה את זה ביסודיות גמורה, כפי שהיא עושה את זה בתחומים רגישים אחרים. בקשתי לנציגי עיריית ירושלים היא, בל ננסה להראות את המצב השורה שם באופן ורוד כשזה אינו ורוד, ולא לראות במצב החמור נסיון להאפיל או לטשטש את מה שהעירייה עשתה, כי הפרדוקס הוא שמיד העוסקים בענין מטעם העירייה רואים בזה כאילו פגיעה אישית ומנסים להתגונן ואז מחטיאים את המטרה. כולנו רוצים בפתרון הבעיה.

אני לא רוצה לחזור ולשים את הדגש על כל הנקודות שהעליתי בפני המליאה. למשרד הסעד יש תמיד "אורים ותומים" כדי להוכיח עד כמה המצב אינו כך ועד כמה עושים למען האוכלוסייה הזאת, אפילו בוטיק לבגדים ואופנות. אני לא רוצה לדלל כהנא וזה בסל מה שהמשה והעירייה עושים וצריך להעלות על נס את היוזמות של העובדים במשרד הסעד והפעולות של העירייה. אבל הבעיה נשארה כאובה, ישנו משקע חברתי במקומות האלה והוא מסוכן לעצם בטחוננו הפנימי.

אם אפשר וניתן לעשות בעזרת ועדה פרלמנטרית ובעזרת חברי כנסת כדי להוציא את הילדים הנתונים לאותן גורל של קודמיהם, שומה וחובה עלינו להחלשות מהגישה כאילו האשמה תלויה בעובד זה או מוסד אחר ולראות מה ניתן לעשות כדי להוציא את האנשים מהמצוקה והסכנה האורבת לעתידם.

י. גיל:

שמעתי את הסיפה בדברי תה"כ ד. לוי, ואני שמח שיש ידיעה על מה שמחוקק גם אם יש בעיה. הסקר שעליו נתבקשנו לדבר מתייחס לאוכלוסיה של 26 נערים. נדמה לי שסקר זה בא לתת את האפיון של אותה אוכלוסיה שעליה מדובר.

בעיריית ירושלים, בסיוע משרד החינוך והתרבות טופחה השיטה של מדריכי חבורות רחוב, ורוצים להעמיק אותה עוד יותר. אנחנו רוצים לצאת אליהם ולא לחכות עד שהקונסיקטורה תגיע אל המשרדים.

אותה קבוצה של 26 נערים, בחלקם הגדול היה במצב שנחון להשפעת סמים ומעשני סמים ומתנהג התנהגות כפיייתית. העובדה שהריכוז היה סביב קיוסק שם מתקיימות פעולות מהסוג הזה, היא שיצרה את התדמית כאילו כל הקטמונים נגועים במחלה הזאת. צריך לבדוד את העניין, צריך לראות מה ניתן לעשות אבל בהקשרים מדוייקים. אני חושב שאף אחד לא מסתיר את העובדה שקיימות שם בעיות.

לגבי 26 נערים אלה, הלכנו בשני מישורים של פעולה. לפני שלוש שנים, ביחד עם משרד החינוך והתרבות, מחוז ירושלים, פיתחנו שיטה שקראנו לה "מעסיק ידיד". הכוונה היא לאתר אנשים טובים שמוכנים לקחת על עצמם, מעבר לתקנים, עוד צעיר או צעירה ומוכנים לשקם אותם בעבודה המתוכננת, עשרה נערים מצאו להם "מעסיק ידיד" אשר מלווה את התהליך המקצועי-חינוכי המאפשר להם להתנסות במקצוע במשך שנה שלמה, מתוך ציפיה, לאחר פיתוח הרגלים של קימה בבוקר והליכה לעבודה, הם ישוקמו. ראינו בשיקום המקצועי חלק חשוב. אלה לא הולכים לקורסים הטובים של משרד העבודה. השיטה של משרד העבודה היא כזאת, שהוא מחכה לנערים לבוא, להירשם ולקבל את השירות. הנערים האלה לא מסוגלים לקבל את השירות הזה, הם צריכים אמצעי עזר שיסייע להם. שלחנו שלושה נערים ל"תדמור" ללמוד מלצרות. זה מקצוע יוקרתי, הוא נפגש עם קהל מסוים. שלושה נמצאים במכון דינגייט בקורס. לבעבר הצלחנו עם כמה חניכים כאלה.

הבעיה היא לא פשוטה. לטפל בצעיר שהסתבר, זה מחייב כשרון וגם ידע מקצועי. אנחנו נמצאים במצב שאין לנו מספיק מדריכים כדי לתת תשובה לצרכים של האוכלוסיה הדורשת לא רק אהבה, אלא צריך גם לדעת איך לעבוד אתם, באיזה כלים להשתמש וגם להסתייע במומחים. הבעיה של הכשרת עובדים לאוכלוסיה זאת, הוא קריטית.

היו"ר ש. ארבלי: מי צריך להכשיר?

י. גיל:

הרמה צריכה להיות אוניברסיטאית. אנשים שיש להם יכולת לתת תשובה לאוכלוסיות האלה, באים לאוניברסיטה עם השכלה פורמלית מעטה. יש להם לב, נשמה, נכונות, אין להם יכולת להתגבר על המחסור בהשכלה הפורמלית. צריך לגמש את תהליכי הקבלה של אנשים שהם בעלי יכולת ולהחזיר אותם לשטח.

עיריית ירושלים ביחד עם משרד החינוך והתרבות ועם משרד הסעד, מכשירה עובדים, אבל המדריכים האלה עובדים בעבודה בלתי פורמלית, בבתי נוער. אבל עבודה עם נוער שהדרדר מחייבת הכשרה יותר עמוקה.

י. גיל: בשנה האחרונה מפעיל משרד החינוך והתרבות ביחד אתנו את פרויקט הרווחה. היו לו חבלי לידה קשים. הרעיונות אומרים: העמדת כלים בעלי משמעות שיחנו פתרון לבעית עזיבת הילדים מבית הספר התיכוני. אתרנו את הנערים ואנחנו מנסים לעבד תכנית שתבטיח שיקומם של הילדים שלומדים בקטמונים ומניעת נשירתם בסוף כיתה ט' ו-י'. אנחנו מאמינים שאילו הצלחנו, בשיתוף כל הגורמים הנוגעים בדבר, להבטיח את המשך לימודיהם של נערי הקטמונים עד סיום בית הספר העל-יסודי לפי המסגרות שלו, נדמה לי שבכך נוכל לתת מענה טוב ורציני לבעיה של הנוער בקטמונים.

ד. לוי: מה הם ממדי הנשירה?

י. גיל: מר ברגסון יוכל בעניין זה לתת יותר אינפורמציה.

דבר נוסף, חשבנו ואנחנו מאמינים בזה, שאילו נצליח לאתר מנהיגות מקומית של הנוער, לטפח אותה, להכשיר אותה ולהחזיר אותה לפעולה בשכונה, זאת דרך טובה יותר מכל גורם אחר. עשינו בהקשר לזה מספר פעולות. אתרנו 27 נערים שקבלו הכשרה מקצועית בתחום הספורט ואחרי שעות הלימודים באים אותם נערים ומראים את הידע שלהם.

נוסף על כך פתחנו מועדון חינוכי חברתי באזור קטמון ט', שזה שני הבלוקים המפורסמים, מתוך מגמה לתת חיזוק לפעולה החינוכית שניתנה לנערים האלה בבוקר. הקימונו להקה מרכזית בקטמונים ששמה "נערי הקטמונים".

היו"ר ש. ארבלי: אני מציע קודם לקבל מושג כללי על שתי השכונות האלה, לדעת מה האוכלוסיה שלהן, מה מספר התלמידים בתוכה, ואח"כ נשמע מנציגי משרד השיכון ועמידר על בעיות הדיור וכו'.

א. ויינר: הסקר האחרון מבחינת היקף הדיור נעשה ב-1972, כך שהנתונים המעודכנים האחרונים הם של שנת 1972.

היו"ר ש. ארבלי: על מה אתם מתבססים כאשר אתם מטפלים בנושא הדיור?

א. ויינר: הפעולה שלנו בשכונת קטמונים היא במסגרת משפחתית, דהיינו, הפניות של המשפחות אנחנו פותרים באמצעות תכניות קיימות, כמו תכנית 3+ ועוד. שכונת הקטמונים לא נמצאת אצלנו כשכונה מועדפת. אנחנו מסייעים לה במסגרות קיימות ויותר ספציפיות לשכונה ולא כמו בשכונת האזבסטונים שהיא שכונה מועדפת.

ר. לוי: מה שיש בפני זה חומר הממיתם לבצענו של ~~אה"כ אולמרט~~, חומר שהתקבל בינואר 1976. אני מציע לגו"ר הוועדה, שאת החומר הזה יציג מר גדיש וכדאי שגם חברי הוועדה יקבלו אותו.

מר גדיש: האמת היא שלא ידעתי לאן אני בא. קבלתי הודעה טלפונית ביום רביעי, וביום חמישי קבלתי הודעה בכתב שלא אמרה לי שאפגוש את אנשי עמידר, שיכגז וחינוך. שני חברי כנסת העלו שתי שאלות לדיון, האחת על הקטמונים והשניה על מורשה. קבלתי הודעה שהיום ידונו בשני הנושאים האלה.

מר גדיש:

המכתב יצא ב-30 לנובמבר, עד שהמכתב מגיע אלי עובר יום או יומיים, את המכתב קבלתי לפני יומיים.

היו"ר ש. ארבלי:

אני מצטערת, קודם כל על המועד הודענו חודש ימים קודם לכן. התאום נעשה עם המשרדים הנוגעים בדבר. כמובן שההזמנה באה שבוע ימים קודם.

מר גדיש:

אם תרשי לי, אסיים את דברי בשקט. אין פה נאשמים ומתגוננים.

היו"ר ש. ארבלי:

אתה מעלה פה האשמה.

מר גדיש:

קבלתי הודעה מלשכת ראש העיר ביום רביעי בשבוע שעבר. לא ידעתי שלפגישה הוזמנו משרדים אחרים שהעירייה בדרך כלל משתפת אתם פעולה. אם רוצים לקיים ישיבה על הקטמונים ועל מורשה, עיריית ירושלים מוכנה להגיש חוברת על הקטמונים, על הרכב האוכלוסיה, מה יש, מה חסר ולהגיש את זה לוועדת העבודה שבוע ימים לפני שדנים, כי אחרת, העושים במלאכה יתפארו במעשיהם, אלה שחושבים שלא עושים מספיק, יותקפו. לדעתי צריך לתת שהות מספיקה לעיריית ירושלים על-מנת שהיא תכין על דעת כל המשרדים שעובדים יחד אתה, סקירה על שתי השכונות האלה. אבל אם חחליטו שממשיכים לקיים את הדיון על סמך מה שהגשתי למר לוי לפני שבועה חדשים ועל סמך אינפורמציה מקוטעת אחרת, אנחנו מוכנים לזה.

היו"ר ש. ארבלי:

אני משתוממת, כאשר הודענו למשרדים שעומדים לקיים דיון בנושא, בקשנו מהם להכין חומר בעניין זה. עובדה שקבלנו חומר. אי-אפשר לומר שלא ידעתם לקראת מה אתם באים. אנחנו מוכנים חומר כמה חודשים לפני הדיון. כמה אפשר לחכות בעניין זה!? אם אתם ערוכים, אני ברצון אתן לכם שהות של עוד שלושה שבועות כדי להכין את עצמכם ביחד עם הגורמים הנוגעים בדבר.

אנחנו שולחים הודעות לשרים הנוגעים בדבר. אם בלשכת ראש העיר לא העבירו את ההזמנה, לא בנו האשם. חבדקו שם.

אנחנו בכל זאת נמשיך את הדיון שלנו בנושא הזה. נשמע משירות התעסוקה וממשרד החינוך מה המצב.

הצעה לסדר -

א. אולמרט:

כלל הנוהל המקובל בישיבות מהסוג הזה שבו דנים, בנושאים שהועברו מן המליאה לוועדה, שתינתן למגיש ההצעה האפשרות להציג את הנושא בפני הוועדה בתחילת הדיון. הדבר נכון במיוחד כאשר מדובר בנושא שהועלה במליאה לפני זמן רב. הואיל ולא קבלתי הזמנה ולא תמראה דבר שהוא חסר תקדים, אני מבקש: א. שתשלח לי הזמנה. ב. אני רוצה שתינתן לי אפשרות בישיבה הבאה לפתוח את הישיבה ואציג את הנושא כפי שהעליתי אותו בכנסת. היום אני לא מוכן להציג את הנושא, כי לא התכוננתי לחומר.

היו"ר ש. ארבלי:

קבלתי הודעה שההזמנה נשלחה ונמסרה לסדרנים. נבדוק אם לא קבלת.

ולהיכן ההזמנה נעלמה.

היו"ר ש. ארבל: אני מציע שהיום נמשיך בדיון שלנו ונשמע מן הממונה על מחוז ירושלים במשרד החינוך נחונים על ממדי הנשירה מבחי הספר, הרמה הלימודית וכו'.

ג. ברגסון: אני יכול לתח מספרים כוללים ביותר, אבל לא מספרים סטטיסטיים. אני חושב, אם צריך להחקיים דיון לגופו של ענין, לא משנה אם 10% מן הילדים נשרו או 12%. אני יודע שבירושלים מכתה א' עד ח' נשרו 400 ילדים מתוך קרוב ל-40 אלף ילדים. אבל אם רוצים לדעת את זה באחוזים, זה 1%. אחוז אחד של נשירה זה מאד סביר, כאשר זה מתחלק מ-א' עד ד' $\frac{1}{2}\%$ ומ-ד' עד ח' $\frac{1}{2}\%$. מתוך 100 ילדים, ישנו ילד אחד שהורים לא מקפידים לגביו על חוק חינוך חובה או שהם לא רוצים לשלוח את הילד לחינוך מיוחד.

מ. כהן: הסטטיסטיקה לא נכונה, כי זה מחרוזת בשכונה מסוימת.

ג. ברגסון: אמרתי בתחילת דברי שהמספרים הסטטיסטיים אינם משנים את המהות, ואם רוצים לקיים את הדיון אפשר לקיים אותו גם בלי שנהיה מצויידיים במספרים סטטיסטיים. אבל ודאי נרצה לדעת כמה ילדים צושרים בחינוך העל-יסודי, והילדים אינם לומדים רק בתוך השכונה, רוב הילדים לומדים בבתי-ספר שאינם בתוך השכונה וצריך לאתר אותם. אחוז הנושרים בבית הספר העל-יסודי הוא יותר קטן מאשר בבית הספר היסודי. חלק לא מגיע, זה ברור.

ל. דיציאן: אני חושב שזה דיון לא רציני אם קופצים מבית-הספר היסודי לבית הספר העל-יסודי. קודם כל מענין אותנו לדעת על תלמידי בית הספר היסודי, אח"כ נעבור לענין תלמידי בית הספר העל-יסודי.

היו"ר ש. ארבל: ניתן לו ללכת לפי השיטה שלו.

ג. ברגסון: בנתונים סטטיסטיים איני מצוייד. לא ידעתי איזה נתונים סטטיסטיים חברי הכנסת ירצו לקבל. הנוסח שקבלתי בהזמנה הוא התלאות של תושבי הקטמונים.

היו"ר ש. ארבל: שואלים ומבררים מה אנחנו רוצים לדעת.

מר גדיש: שאלנו ואמרו לנו שזה מתייחס לסקר של 12 הנערים המעשנים חשיש.

היו"ר ש. ארבל: נציג משרד הסעד מוכן היום?

ד. גל: אני חושב שכן. קבלתי הודעה שאני צריך להיות בישיבה ונאמר מה נושא הישיבה. ידענו במה מדובר. שאלתי: מי עוד מוזמן. אמרו לי: את מי צריך להזמין? הצעתי להזמין את עיריית ירושלים. לכן אני קבין, שרק אחרי הצעתי הוזמנה עיריית ירושלים. אמרו לי: תביא את הסקר של עיריית ירושלים. אמרתי שאני מוכן לברר.

ד. גל: יחד עם זאת אנחנו עושים תכנית משותפת עם עיריית ירושלים ובשיתוף פעולה עם משרדים שונים. לגבי הנושא של מורשה אין שום נגיעה. יש לנו חומר לגבי הקטמונים. אנחנו, למעשה, לקחנו את הנחונים הסטטיסטיים האחרונים משנת 1972 ואלה היו הבסיס לעבודה. אני חושב שהנתונים הם לא דבר משמעותי. לא רצינו להכנס לעוד סקר. הכוונה לא היתה לעשות סקר נוסף. המטרה להפעיל תכנית בצורה קצת שונה שתהיה מבוססת על ראייה כוללת, לא לראות תכנית של משרד הסעד או משרד החינוך, אלא תכנית של הרשות המקומית שמשולבים בה כל הגורמים הנוגעים בדבר, תכנית כוללת עם קווים כלליים עם פירוט של הנושאים.

מעבר לזה הקצינו סכום לדברים שקודם לא עשינו אותם. יחד עם זאת לא היחה כוונה להשקיע את הכספים בלי תכניות אלא לבנות את התכניות יחד עם התושבים. יש מועצה לתושבים ואתם יחד אנחנו מתכוונים לעבוד, כאשר יש לנו מעבר לזה עוד רעיון, השר קורא לזה ניקוי שכונה. אנחנו רוצים לראות, וזאת אפשר בראיה כוללת לעשות ביחד משהו, האם אפשר להזיז את הדברים ולכן מלווים את זה באיזו שהיא הערכה. ברור לגמרי שיש בעיה חמורה ואף אחד לא רוצה לומר שפחדנו את הבעיה. מנסים ללכת בשיטה קצת שונה ממה שהיה מקובל. בחלק מהדברים נגע בהם מר גיל, רוצים ללכת אל האנשים ולא לחכות להם.

ראינו אפשרות של עבודה עם טיפת-חלב

או מעוץ יום, להכניס עובדת סוציאלית בתוך השירותים שקיימים בקהילה. האנשים האלה יושבים ומאחרים את הבעיה כמה שיותר מוקדם, כי אותם אלה שכבר נפלטו מבתי הספר וכבר נדרדרו לעבריינות, זאת בעיה שונה.

נושא נוסף בהקשר למה שנאמר, מתוך הסקר של 26, לקחנו מתוכם לקורס משולב של משרד החינוך, העירייה ומשרד הסעד שידריכו אח"כ אנשים מהשכונה. כמו שעשינו במכון וינגייט, שהוצאנו אנשים ממוסדרה לקורס במכון וינגייט. הם רכשו איזושהי מיומנות של הדרכה. חפשנו איזה תחום שיש בו כללי הגינות כמו סיף וניסינו בנושא זה לקדם את הנערים.

אנחנו עושים קורס הדרכה לנערים כאשר מנסים להקנות להם ערכים וציונות.

דבר נוסף, חה"כ ד. לוי דיבר קצת בנימה של זלזול על הבוטיק. אני חושב שבוטיק זה אחד הדברים היפים. מדובר על אנשים בשכונה המנסים לקדם ולחרום לשכונה שלהם.

ד. לוי: כל מה שאתה אמרת, זאת התכנית המהפכנית שהצעתם לאחרונה? מה הסכום שהקצבתם לעניין זה וכמה עובדים הוספתם לשם כך? את זה אנחנו רוצים לדעת.

יש תכנית בקווים כלליים. ד. גל:

ותוך כמה זמן תבוצע? ד. לוי:

מבחינת הסכום דקדשנו 2½ מליון לירות לשנה הראשונה. הבעיה היא הכוון שבו אנחנו רוצים לעבוד. אני חושב שההפעלה הטובה היא לא לעבוד בשביל,

ד. גל:

ד. גל: אלא לעבוד ביחד, ואפילו אם החמורה כביכול נראית לאיש המקצוע מיזערית, היא חשובה, והיא בתכנית הזאת שאפשר להעביר אותה לחברים. התכנית הופצה על ידי עיריית ירושלים, היו שותפים בה אנשים מהמקום. חלק מהדברים הועברו בפני התושבים, היו הערות וזה הכוון שבו צריך ללכת.

היו"ר ש. ארבלי: המועצה נבחרת?

ד. גל: חלק מהאנשים נבחרו כבר. אין כוונה שנמנה את הנציגים שלהם והם יקבעו מי האנשים שהם רוצים. זאת לא תכנית של משרד הסעד. זאת תכנית של כל הגורמים האחראים לנושא, כאשר עיריית ירושלים מרכזת את הנושא. זה משולב עם פרויקט הרווחה, אני מקווה שנצליח. אף אחד לא הבטיח שאם נקצה 2½ מליון לירות אנחנו פותרים את הבעיה. אם רוצים לשמוע פירוט על התכנית, אני מציע שנציג עיריית ירושלים יציג אותה.

ג. ברגסון: אם מדובר על תכניות מעובדות, אני מצוייד בנתונים. אני הבנתי שלא זאת הבעיה אם הקצבנו 3 מליון לירות או 3 מליון ו-200 אלף לירות. אני הבנתי שזה"כ ד. לוי רוצה לדון במהות הבעיות בקטמונים.

היו"ר ש. ארבלי: אתם רציתם להתמודד עם הבעיות ולפתור אותם. לא יכולת להכין תכניות מבלי שתדע את הבעיות. אם יש לך תכניות, אתה בוודאי יכול להצביע על אותן בעיות שאחם אתם מתמודדים.

ג. ברגסון: אני מוכן להביא את התכנית המפורטת של פרויקט הרווחה שהיא חלק מהעבודה הכללית.

ד. לוי: תאמר לנו, מה הבעיה, מה גודלה ומה התחומים החמורים שצריך להתקין מיד.

היו"ר ש. ארבלי: למה מיועדת התכנית הזאת?

ג. ברגסון: התכנית מיועדת לכל הבעיות באזורים מסוג זה של הקטמונים או אזורי מצוקה. כל המחקרים שנעשו עד עתה, אינם יכולים להצביע על פעולה מסויימת, בגיל מסויים, בדרך מסויימת. לכן ההנחה היא שהיבטים להתקין בו זמנית את כל התחום. אם מישהו שואל, האם אתם נותנים עדיפות, כאשר אתרתם את הבעיה לאחד מן התחומים שאנחנו פועלים בהם, והחלוקה היא: גיל נמוך לפני גיל חובה, בית-ספר יסודי, על-יסודי, נוער ומבוגרים, יש תשובה חד-משמעית, לא. כי אם נרצה להתחיל לרכז את כל המאמצים בתחום החינוך של הגיל הרך, אי-אפשר לפעול בגיל הרך ולהתעלם מן המבוגרים, מן ההורים. אם נתרכז בגיל הרך ולא נפעל עם ההורים עשינו מלאכה חלקית. התשובה חייבת לפעול בו זמנית בכל התחומים החברתיים.

לכן קודם כל נסינו לתגבר מה שאפשר בגיל הרך, ביחד עם המבוגרים באמצעים שונים. לשתף את ההורים של ילדים בגיל הרך בצורה יותר אינטנסיבית בחינוכם. לשם כך קבלנו תקציב למה שקראנו עוזרות פדגוגיות. הוספנו לכל גננת עוזרת פדגוגית אבל היא הורה מן ההורים אשר ילדיהם נמצאים בגן. אם כזאת באה לגן שעתיים ביום. ע"י כך אנחנו מגבירים את המעורבות שלה. אנחנו מקיימים קורסים לאותם הורים שהם עוזרות פדגוגיות.

ג. ברגסון:

בקטמונים יש 20 אמהות כאלה. האמהות האלה מקשרות בין המשרד לביין הסביבה של ההורים ע"י חוגים של הורים והורים מקבלים בחוגים דברים שיש להם קשר ישיר לעבודת הגן. לדוגמא, משחקיה. מלמדים את ההורים איך לשחק עם ילדיהם בבתיהם וגם מספקים משחקים וצעצועים שהם אינם יכולים לרכוש. לפי סקר שעשינו אחרי שנה, פעולה זו הוכתרה בהצלחה, למדוד את ההצלחה אי אפשר אחרי שנה אחת.

כיוון שההישגים היו חיוביים

אנחנו ממשיכים בפעולה גם בשנה זאת ומרחיבים לאזורים אחרים.

לפעולה זאת של גני ילדים, לקטמונים הקצינו 350 אלף לירות ולמוסררה 120 אלף לירות. יש לנו רזרבה, אם יש צורך, נוסף.

התחום השני, החינוך היסודי.

החינוך היסודי מתחלק לשניים. הסכום שהקצינו בשביל מורשה הוא 250 אלף לירות ובשביל הקטמונים 450 אלף לירות והכסף מוצא לשלושה תחומים עיקריים: 1. תוספת שעות לילדים או לכתות במסגרת הכתה. חלק מזה מיועד להארכת השהיה של ילדים בבית-הספר, מה שקרוי יום לימודים ארוך. 2. תכניות שבבתי ספר רגילים אינן קיימות, למשל כל התכניות שמחוץ לתכנית הלימודית המחייבת כדי שילדים בקטמון ובמוסררה יקבלו מה שיכול לקבל ילד ברחביה כאשר אין מניע כלכלי, חליליות או קונצרט או הליכה למוזיאונים. 3. עבודה עם הורים והגברת הפעולה בחוגי ההורים בבית הספר יחד עם המחלקה לחינוך מבוגרים. חוגי ההורים באים או במשותף עם ילדים והורים, היינו, טיולים משותפים של ילדים עם הורים וחוגים להורים בבעיות חינוך ויש כאן יותר פירוט. נניח לדוגמא העניין של ספרות ילדים. מקיימים את החוגים כדי לדרבן אותם לקרוא עם הילדים. אומרים להם איזה ספרים כדאי לקרוא, נותנים הקצבות כדי לאפשר רכישת ספרים במחיר מוזל, כי היום בשביל לקרוא ספר צריך לשלם דברים: גם כסף, גם רצון וגם הבנה. יש לנו מפעל הספר הטוב במחיר מוזל ולזה אנחנו עוד מסבסדים סכום נוסף.

לגבי החינוך העל-יסודי - זאת פעולה

שחורגת מן השכונה, משום שהילדים מרוכזים בהרבה בתי-ספר. בראש וראשונה יש הקצבות למנהלי בתי הספר על-מנת שילד אשר לומד בבית הספר התיכון יקבל שיעורי עזר וע"י כך הוא לא יהיה נחשל. הבעיה בבית הספר העל-יסודי ואנחנו נאבקים ללא הצלחה היא שיש שיעורי יוקרה שהורה משלם בעד שיעור פרטי עשרות לירות. אנחנו מוסיפים למנהלי בתי הספר סכום כסף על מנת שילדים יוכלו לקבל שיעורי עזר. אנחנו מקציבים סכום כסף לבית הנוער על-שם כגן שהוא מקיים שיעורי עזר ומקציבים סכומי כסף לבתי-ספר בעיר שאליהם באים ילדי הקטמונים. כל זה כדי למנוע את הנשירה. הדבר מתחלק בין חטיבת הביניים והחינוך העל-יסודי. לחינוך העל-יסודי בגונן הקצבנו 350 אלף לירות ובחינוך העל-יסודי במורשה הקצבנו 150 אלף לירות. כל הסכומים יכולים להיות מוגדלים ב-10% אם יתגלה שיש צורך וההערכה שלנו לא היתה נכונה.

הזרוע הרביעית זה נוער וספורט,

זה כולל בראש וראשונה את הספורט אבל גם פעילויות אחרות. במורשה הקצבנו 150 אלף לירות, לקטמונים 300 אלף לירות, אבל כל הסכומים שאני אומר הם בנוסף להקצבות נוספות ע"י זרועות אחרות. שמרנו על כלל אחד, לא תיגרע אף לירה אחת מן הזרועות השוטפות.

ג. ברגסון:

למבוגרים הקצבנו בקטמונים 250 אלף לירות ובמורשה 140 אלף לירות, כאשר שירותי חינוך מקיפים הם 100 אלף לירות.

בראש כל אחת מוועדות אלה יש ועדת משנה של אנשי המקום אשר מרכזת את האנשים שיש להם נגיעה ישירה לתחום.

אני רוצה להצביע על פעילות אחת נוספת, מוצנעת שאינה מופיעה בתחום הזה וזאת פעולה שקוראים לה מניעת עתודה לחבורות רחוב. באחת מן הפגישות שהיו עם מדריכים לחבורות רחוב שאלתי את החברים המסורים האלה, מה הוא התהליך? התחילו לפני כך וכך שנים, היכן עומדים היום? אמרו לי: אותו מספר. הם מצליחים לשקם מתוך 500 נערים בשנה אחת - 50 נערים ע"י הפעולה המבורכת הזאת. שאלתי את החברים: מאין מגיעה העתודה הזאת? אמרו לי, מהילדים אשר נמצאים בסביבה הזאת ואשר רואים את האחים המבוגרים, המשוטטים, או על סף הדרדרות, נגבורים. אמרנו, שצריך מוקדם ככל האפשר לבודד את הילדים מהשפעת בני המשפחה ולכן קראנו לזה מניעת עתודה לחבורות רחוב. הצמדנו למדריך דירה בקטמונים כאשר החדר שלו הוא גם מועדון. אלבית הזה באים לא יותר מ-8 ילדים כאשר המדריך מטפל בהם בכל הבעיות הקריטיות, כאשר הילד נמצא תחת השפעת הרחוב. הוא מקבל ארוחת ארבע, הוא הולך עם המדריך לקולנוע, הוא יוצא לטיולים. כרגע בקטמונים יש 32 ילדים כאלה.

היו"ר ש. ארבל: כיצד אתם מאתרים את הנערים האלה?

ג. ברגסון:

על-ידי פניה אל הלשכה הסוציאלית במחוז, אל מנהלי בתי הספר שמכירים את המשפחה. נראה לנו שזאת הדרך הנכונה, אם נאתר מוקדם יותר נטפל מוקדם יותר.

היו"ר ש. ארבל:

כמה גורמים פועלים באיתור נערים מהסוג הזה?

ג. ברגסון:

איני יודע.

סוכם על דעת כל הגורמים היושבים פה על תאום בוועדה העליונה שם יש נציגים של משרד הסעד, חינוך, עיריה וגורמים נוספים כדי למנוע את התפיפה ולעיתים רדיפה אחרי אותה משפחה.

ד. לוי:

לכל גורם כזה יש נערים משלו, לכן זה מצדיק את קיומו.

ג. ברגסון:

אנחנו לא רוצים להצדיק את הקיום, אנחנו רוצים לפעול כדי לעזור לסטודנטים חוזרו ללימודים.

ד. לוי:

אני בספק אם זאת הדרך.

ג. ברגסון:

אם יאמרו לנו שיש עוד דרך אחרת, טובה יותר, אני בטוח שכולנו נברך על כך.

מ. כהן:

כל שנה שנתיים יש תכניות אחרות והחולי עדין קיים.

ג. ברגסון:

כי לא יכולים להגיע לדרך אחת בענין טיפול אינטסיבי. לכך כל גוף מוכן לקנות כל הצעה ובלבד שתביאו אותה. רק לומר, אתם מטפלים לא טוב, בזה לא פותרים בעיות.

היו"ר ש. ארבל:

מאחר שנמצאים כאן נציגי לשכת העבודה, אנחנו רוצים לדעת, האם יש שיתוף פעולה מבחינת איתור הנער, אשר גמר את מסגרת למודי החובה והוא צריך להיות במסגרת של עבודה, והפנייתו לשירות התעסוקה?

צ. הילמן:

ברגע שאת מדברת על שירות התעסוקה, אנחנו מגבילים את עצמנו מגיל 15 עד גיל 18. לגבי הקטמונים ומוסררה היו כמה נסיונות בקשר לענין של איתור הנוער, משום שיש כל כך הרבה גופים שמטפלים בנוער הזה אשר בסופו של דבר הם מתנכזים בשירות התעסוקה. שירות התעסוקה ירד מהנושא של איתור הנוער. אנחנו מנסים לאתר מערכת שלא יבואו רק אלינו אלא נבוא גם לשטח עצמו.

באשר לנתונים, אולי נכין ניר יותר מסודר, כי לא היה סיפק בידינו להכין ניר כזה. המענין הוא שבשנתיים האחרונות היתה ירידה משמעותית מאד במספר דורשי העבודה. אולי משום שיש כל כך הרבה גופים שנכנסו לנושא של הטיפול בנער. אצלנו יש מגמה של ירידה עד כדי 50% של דורשי עבודה בגילים האלה. היו 600 שנרשמו, זה הגיע עכשו ל-300. במוסררה הגענו ל-81 ילדים אשר כולם סודרו בעבודה. איני מדבר אם זה בפניה ראשונה, שניה או שלישית. עד הפניה השלישית, זה סביר. הפניה הרביעית החמישית, זה טיפול יותר מעמיק. אנחנו נמצאים, מבחינת הטיפול בנערים, בקשר רצוף עם אנשי הביקור הסדיר. מקבלים מהם את שמות הנערים שנושרים ממערכת החינוך. אנחנו משמשים בלם לענין הזה. אנחנו לא ממהרים לקבל את הנערים האלה, במידה מסוימת שיתוף הפעולה הזה מהווה בלם לגבי הנערים שבאים אלינו. אבל יש שלב מסוים שמוכרחים לטפל בנער בדרך של השמה לעבודה כולל יעוץ משפטי. אם יש בעיה אנחנו מפנים למקומות המתאימים. בדרך כלל היישום נעשה, אבל הבעיות הן בין 20% ל-25% והן דורשות טיפול מעמיק יותר בנערים.

ר. לביא:

עד לפני כמה חדשים היינו מגיעים לשכונות ולא ממתינים לזה שנערים יבואו אלינו. היינו שולחים מדריכים או עובדים קבועים של הלשכה למועדוני נוער בשיתוף פעולה עם העיריה. הפעולה הזאת נמשכת אך היא דורשת אולי רה-ארגון. נחקלנו במצב שגם אותם מוקדים אתם פעלנו, לא הצלחנו לרכז את האמצעים השונים, את הפעילויות הרבות שנעשות בשכונות האלה. הופחתה רבות מרוב היוזמות, הפעולות והתכניות הטובות שהולכות לפעמים לאיבוד ויש צורך בתכנון מרוכז, בריכוז של המאמצים. יש הרגשה שמתבזבזים רעיונות, מתבזבזות תכניות ויוזמות ללא יד מכוונת ותכנון מעמיק של הנושאים האלה. גם אנחנו נסוגנו מההתלהבות שאנחנו נצא מהלשכה, כי ראינו שיוצאים ואח"כ אין מה לעשות ואולי אנחנו מוסיפים לבלגן הכללי שקיים בשכונה.

אני לא רוצה להמעיט בחשיבות של הנתונים, בשיתוף פעולה וברצון לטפל באותם נערים, אבל יש צורך בריכוזם.

דבר נוסף בקשר לקליטה של הנערים. לגבי חינוך יסודי, הגענו בירושלים למערכת טובה של קליטה ישירה של נערים שנושרים ממערכת חינוך חובה. לגבי החינוך העל-יסודי, אני חושב שיש לנו עדין פער די גדול. אם יש 400 נערים מדי שנה שנושרים מחינוך החובה, יתכן שאלה שנושרים לקראת הסוף, באמת נקלטים אצלנו ומגיעים באמצעות ביקור סדיר והטיפול מיוחד.

ר. לביא: אני חושב שיש מקום לעשות מאמץ ריכוזי לגבי נשירה מבתי הספר העל-יסודי. אנחנו מוכנים לשתף פעולה בקליטת נערים, חס וחלילה לא במשיכת נערים. כמה שילמדו יותר זה יותר טוב.

ר. לוי: אני יכול רק להתייחס להצעתו של חה"כ ד. לוי. ברור שהגוף אשר ברור שאין טאך נוסחאות פלא שאפשר מטפל במישרין הוא עיריית ירושלים. לזקוף ולקבוע שזאת התשובה.

בנוגע להצעתו של חה"כ אולמרט בענין ההזנחה...

א. אולמרט: בשעתו אני אמרתי את הדברים הבאים: שכונת מוסררה אינה שכונה מקופחת בעיר ואני מדגיש ומוסיף כאשר אתה לוקח את הנתונים של ההשקעות בתחום הסעד, בהחלט ניתן לומר שהושקעו סכומים משמעותיים שלא הושקעו במקומות אחרים.

ר. לוי: יתכן שבאותה שכונה הייתה עתונות אשר קבעה את ההזנחה. אני יכול להעביר את החומר שקבלתי מעיריית ירושלים. אנחנו חושבים שעיריית ירושלים עשתה הרבה.

ד. לוי: פה מדובר על הבלגן שקיים בשטח זה ועל ניצול נכון של אותם משאבים. שמעת על כפילויות, שמעת על 400 נערים שאין איש יודע מה אתם. האם יש איזו יחידה שמלווה אותם ויכולה לומר לנו מה אתם, האם הם הגיעו לבית הסוהר, לקציני מבחן? אלה השאלות שמעניינות אותנו.

ר. לוי: לו הועמדו לרשות הגורמים השונים חקציב וכח אדם יותר גדול, אולי אפשר לעזור יותר. גם בזה לא פותרים את הבעיה כי זאת בעיה חינוכית. אני רוצה להצביע שבשכונת מורשה יש 600 משפחות. הפעולות שנעשו שם בשנת 1975 היו בטיפול קבוע של המחלקה לשירותי משפחה וקהילה. 200 משפחות קבלו חמיכה כלכלית; 60 משפחות קבלו עזרה כספית למטרות שונות. המחלקה הזאת סדרה 24 תלמידים שהיו מחוץ לבתים שלהם בפנימיה של עליית הנוער. יש במקום חמישה גני-ילדים שבהם לומדים 130 תלמידים. יש שם בית-ספר יסודי ממלכתי-דתי לילדי מורשה בשכונה וגם מחוץ לזה. ללימודי ילדים בבתי-ספר על יסודיים ניתן חקציב בנוסף לחקציב השוטף מטעם קרן ירושלים בסך של 60 אלף לירות. יש בית נוער במקום שבו יש 130 נערים שמבקרים בין 4 ל-9 בערב. בית נוער זה הוא גם לנוער מתבגר יותר. מופעלים בו כל מיני חוגים כדי לקדם אותם כמו: טיס, מלאכה, ספורט ודרמה. יש מועדון תקוותנו.

מ. דרובלס: כל אלה פעולות מבורכות, אבל למה המצב כל כך רע? האם פה צריך לטייח את המצב? בצורה שאתה מציייר את התמונה חושבים מי יודע מה הולך שם, הכל מצויין.

ר. לוי: לא אמרתי שהכל מצויין. אני רק אומר מה הפעולות שנעשות שם.

מ. דרובלס: את כל זה שמענו.

ר. לוי:

איש לא בא לטייח. אנחנו בתוך עמנו יושבים ורוצים לפתור את הבעיה. אנחנו יודעים מה שנעשה שם. ברור דבר אחד, זה סקר שהתקבל בינואר 1976 על פעולות שנעשו בשנת 1975.

אין צל של ספק, ברגע שהנושא יהיה מרוכז ביד אחת, נחסוך משאבים ונגיע למטרה בצורה יותר יעילה. אבל גם כך אני מסכים שאי-אפשר לפתור את הבעיה בצורה שורשית לגמרי.

בשכונה פועלים שני מדריכי רחוב, זה לגבי נוער שלא נקלט במסגרת התכניות הרגילות. יש שירות לקשיש, זה שירות מאד מבורך שם. יש מועדון קהילתי ששופץ ותופעל על חשבון עיריית ירושלים ומועדון זה יש עובד קהילתי אחד שדואג לפיתוח שירותים לאוכלוסית המבוגרים. יש מועדון סוף המופעל ע"י מדריכים. ילדת מורשה הדליקה את משואת העצמאות, אני מציין את זה כאפיון כדי לקדם את הנוער. מופעלים בשכונה מוסרה מפעלי קיץ מתוך רצון לתת תעסוקה בחדשי הקיץ כדי שלא ישוטטו ברחובות.

היו"ר ש. ארבלי: עם מה אתם מתמודדים בשנה האחרונה?

ר. לוי:

הגוף המטפל זה עיריית ירושלים. אנחנו צריכים לדאוג שהיא תקבל את התקציבים המתאימים. אם זה במסגרת של חינוך וחברה, אם זה בנושא של דיור, גם אנחנו משותפים. יש בעיות קשות כדי להתמודד עם בעיות הדיור בקטמונים. באים ומבקשים מאתנו תוספות לדיורות. אולי מבחינה תכנונית-ארגונית קשה לנו לאשר את התוספות הללו, למרות זה גם במסגרת זו, באמצעות משרד השיכון, אנחנו מנסים לתת תוספות סטנדרטיות לכל השיכונים האלה.

ד. לוי:

שמענו דבר הפוך לחלוטין מנציגי משרד השיכון ועמידר, שאתם עכבתם את התוספות האלה.

ר. לוי:

אני יכול להצביע על הרבה תכניות שוועדה מקומית ומחוזית אישרה, ואני יכול להצביע על תכניות שמבחינה תכנונית טהורה, לא היתה הצדקה לאשר אותן.

ה. שמעוני:

היתה טענה שתכניות להרחבת דיור לא נתקבלו בגלל כופר מקלט.

ר. לוי:

לא שמעתי דבר כזה בוועדה המחוזית. אני יכול להצביע בבירור על עשרות בקשות אשר אושרו למרות שמבחינה תכנונית לא היתה הצדקה, והנימוק היה כדי לאפשר לשפר במידה מסויימת את תנאי הדיור. זה עוד לא נותן את הגשובה. הייתי מעדיף שמשרד השיכון לא רק יבנה שכונות חדשות, אלא ימצא פתרון לשכונות ותיקות, להעביר אותם מאותם בתים שקשה לגור בהם. לאקר שבקרתי במקום וראיתי, אני נלחם בזה שיהיה אפשר לאשר את התוספות.

היו"ר ש. ארבלי:

אני מבקשת שתביאו לשר השיכון ולעמידר תכנית לגבי אפשרויות הרחבה ופתרונות, ומה אתם הולכים לעשות בשנת התקציב הבאה לגבי הקטמונים ומוסרה. בדיונים הקודמים על משכנות העוני דנו בסוגיה הזאת ואז התעוררה שאלה שעמידר לא יכולה לעשות את הפעולות האלה,

היו"ר ש. ארבל:

כי מבקשים ממנה כופר מקלט, דבר שמכביד עליה. אנחנו לא יודעים היכן עומדים בענין זה. הובטח לטפל בנושא הזה. אני מבקשת ממשרד השיכון ועמידר להכין לישיבה הבאה נתונים מדוייקים על צפיפות הדיור, כמה פתרונות דיור יהיו בשנה הבאה, אם זה על-ידי הרחבה, אם ע"י סיוע בהלוואה, אם ע"י מתן דיירה חדשה וכל אותם סוגי פתרונות שמשרד השיכון נותן אותם.

א. אולמרט:

אני בהחלט סבור שבעית מורשה היא לא בעיה חדשה. אם הייתי מתכוון כהלכה לפגישה, אולי הייתי מביא איזכורים לגבי כמה חכניות וכמה ועדות ישבו ואיך הענין נתגלגל במשך שנים. מודעות עקרונית לקיומה של הבעיה קיימת, תכניות היו. באופן מהותי דברים רלבנטיים לא נעשו. לכן אמרתי ששכונת מוסררה לא היתה מקופחת בכל הדברים הסטנדרטיים שמקובל לעשות אותם. אפשר לבוא לוועדת הכנסת ולומר מה התכניות שנעשו. אבל יש מקום שנקרא מועדון נוער, מה חמיד נעשה בו, זאת בעיה. אני יודע שבירושלים בתחום מועדונים נעשים דברים גדולים. בשכונת מוסררה, הפעלת מועדונים היתה יותר פרובלמטית. נכון ש'לוני ואלמוני למדו קורס לסיף, אבל איך זה נעשה!?

כל הדברים האלה הם לא מוקד הבעיה. בעיני מוקד הבעיה הוא שיכון. אם לא יתמודדו אתה, לא יפתרו שום דבר.

קודם כל הסקר קובע שיש 700 משפחות כולל גם את מנדלבאום. מדובר על שכונה שגודל ממוצע של המשפחה שם הוא גבוה. צפיפות הדיור הממוצעת היא הגדולה ביותר בירושלים. זאת אומרת אם לקחת מקום ששם מתמקדים כל החוליים שצומחים מבעיות של דיור, יש בשכונה מוסררה. חאמינו לי, כמה שנדבר על בעית הדיור לא נבין אם לא נלך למקום. בואו נעשה סיור, נלך למחילות. גם במוסררה יש שיכונים, אבל יש מבנים יותר ישנים, אתה נכנס למסדרון ארוך עם כמה חדרים ובכל חדר ישנה משפחה של של עשר נפשות. זה לא רק בעיה של מצוקת הדיור, זה כל תרבות המצוקה, כל תרבות העוני של אנשים שגרים זה בצלחתו של זה עם כל הילדים.

באופן בסיסי, זאת הבעיה. גם בשכונת מוסררה במשך שנים היתה נשירה. זאת לא אותה אוכלוסיה שיושבת 25 שנים. היו חילופין, ברגע שעזבה משפחה, טרם הספיקה לעזוב, קפצו 12 משפחות על אותה מחילה.

לא תהיה ברירה אלא להקטין את האוכלוסיה שם ולא להרוס אותם מבנים שאינם ראויים לדיור. צריך למצוא פתרונות אלטרנטיביים מחוץ לשכונה.

אני לא בא לעשות מלחמה עם משרד השיכון ועמידר. אני אומר, קטגורית, המוקד, זה בעית הצפיפות וכל הדברים האחרים, עם כל הסרבול והבלבול של 20 רשויות שמתעסקות באותו נושא, הבעיה עדין קיימת. נעשים דברים, אבל עובדה היא שעם כל ההשקעות הכספיות הענין לא נפתר. אי-אפשר לפתור בעיה כאשר 11 ילדים גרים בחדר של 4 על 4 מטר. כשמתחילים לטפל, זה מאוחר וגם אם מתחילים בגיל שנה, זה מאוחר.

נדמה לי שהקונספציה של המשרד בענין השיכון אינה נכונה. יש לי רושם שאתם לא עובדים על-פי קונספציות שכונתיות. נכון שאם תעשו ניקוד בשכונת מוסררה תגלו שניקודה גבוהה משכונת שטרן, אבל הניקוד צריך להיות שכונתי.

א. אולמרט: הייתי רוצה לשמוע לא תכנית על הניר, אלא תכנית עם לוח זמנים של משרד השיכון לאיזושהי שכונה. תנו מקום אחד שאתם באים ואומרים: יש לנו פתרון מחוכנן עם לוח זמנים, מתי נוציא משפחות מפה ונעביר לכאן ושהעסק יהיה מאורגן, אחרת לא נוכל לפתור את הבעיה.

ש. כהן: אני רוצה לחלק את הדברים לכמה חלקים. בהחלט יש דברים שהם מאפיינים את הקטמונים ומוסררה, למרות שלדבר עליהם בנשימה אחת, זה לא נכון. יש הבדלים בין שתי השכונות.

אין להתעלם ממדיניות וממיגבלות של משאבים וסכומים לגבי כל שכונה בארץ.

הטיפול של משרד השיכון בשכונות בירושלים מופקד בידי פרזות כאשר הדירות נמצאות בהחזקת הנכסים של חברת עמידר. אני מצטער שמנכ"ל פרזות נמצא עתה במילואים והוא לא יכול להיות פה.

אני רוצה להתייחס לדברים שאמר חה"כ לוי שיש קורלציה בין שיכון ומשקע חברתי ולדברים שאמר חה"כ אולמרט על זה שהנושא מתמקד בשיכון כאשר זאת בעיה של שכונה ולא של משפחה. בענין הזה עברנו דרך ארוכה. אני מצטער לומר שאת הדרך הנכונה איך לטפל בשכונה זאת לא מצאנו. נמצא כאן חה"כ שמעוני שהיה עד ויחד אתו עבדנו את הכרזת השיקום של שכונת נחלאות ואנחנו יודעים איזו עגמת נפש גרמה הכרזה שלא היתה מלווה בביצוע של שום דבר. זאת מסקנה שצריך ללמוד ממנה לקח. הכנסת חוקה חוק של איזורי שיקום. נחלאות היא אחת, כפר שלם בת"א שניה והתחילו להפעיל את הפרוייקט לפני שהיה חוק והחוק לא עזר.

ל. דיציאן: אנחנו שומעים במשך שנה וחצי שעומדים לחקן את החוק.

היו"ר ש. ארבלי: ההצעות הוגשו לוועדת שרים לענייני חקיקה וזה שוכב שם.

ל. דיציאן: בשבילי, הממשלה אחראית.

היו"ר ש. ארבלי: שר השיכון עשה את שלו.

ש. כהן: דוגמא שלישית זאת הקריה בצפת שגם שם יש לקחים ולא כולם חיוביים.

צורת הטיפול, שאני לא חושב שהיא אופיינית רק לארץ, איך לטפל בשכונה, אני לא יודע אם יש לה פתרון פשוט. אני יכול לומר יותר מזה, הוא לא רק ענין של אמצעים.

אני רוצה לדבר לחוד על הקטמונים ולחוד על מוסררה. לגבי הקטמונים הבעיה היא כפי שהוצגה פה, שמשפחה אחת, עובד אחד לתיק אחד. כיוון שבקטמון מעורבים ופעילים 11 משרדי ממשלה כמו: חינוך, סעד, שיכון, עבודה, מינהל מקרקעי ישראל, פנים, בריאות ועיריה שיש לה עוד כמה מחלקות, משטרה, גם מועצה ציבורית ומועצה של התושבים ונראה שהריבוי בגורמים זאת אחת הבעיות.

ש. כהן: הוחלט משיקולים שונים בקטמוך ח' ו-ט' על אף המידגם של קשיים בדיור, צפיפות הדיור הממוצעת למשפחה גדולה, מצב הדיור הוא לא הכי חמור בקטמונים.

קבלנו הנחיה שמקימים מועצה ציבורית. הנציג שלנו הוא מנכ"ל פרזות, כאשר משרד השיכון חייב לתת פתרונות לשכונה במסגרת הפתרונות של משרד השיכון ופה יש בעיה, אם אומרים שזוג צעיר זכאי לדירה בשכירות ב-1,400 נקודות בכל הארץ והוא זכאי ב-1,200 נקודות בקטמונים. אבל אפשר ללכת לכמה פתרונות מכוונים כמו בתכנית +3, יש להם דירות ברכישה. אני מקבל שיש קשיים בגלל ריבוי המוסדות שמטפלים בבעיה. היוזמה של החושבים לא באה לידי ביטוי. כאשר אנחנו אומרים לאנשים בקטמונים, אתם יכולים לרכוש דירה ותקבלו הלוואה לשם כך, יש רתיצה מכל מיני סיבות: הם לא יכולים למצוא ערבים, הם לא רוצים לעזוב את האזור ועוד.

ישנה חכנית איזורי פיתוח. כל זוג צעיר יכול לעבור לאיזור פיתוח. בבית-שמש מכרנו דירות יוצאות מן הכלל, במזומן של 15 אלף לירות. עברו לא מעט זוגות צעירים מירושלים לבית-שמש. מתוך 296 דירות שנרכשו, למעלה מ-150 דירות הן של משפחות ירושלמיות, כמובן לא משפחות מהקטמונים.

יש בעיה של שיפוץ ותיקון, אבל אני רוצה לומר דברים ספציפיים לגבי הקטמונים. שליש מהפתרונות שניתנו בירושלים בשלוש השנים האחרונות ניתנו לקטמוך ח' ו-ט'. אני מקבל שיש מיגבלה בפתרונות גם כספית ופיזית. אנחנו מפנים מרכז קליטה בקטמוך ט'. זה בית מגורים שעמד ריק. יש שם למעלה מ-120 דירות. אחרי שנעשה בהן שיפוץ הן יועמדו לרשות חברת פרזות. הן לא יהיו מיועדות אך ורק לתושבי קטמוך.

נקודה שניה, הוצאנו למכרז בניה של 216 דירות בקטמוך ובשנה הבאה עוד 150 אם נצליח לפנות. הדירות לא יועדו אך ורק לתושבי קטמוך אבל הם יועמדו לרשות חברת פרזות. אני מקווה שהדבר ישפיע על השכונה.

השלמות פיתוח לא פתוח חשוב מאשר להרחיב את הדירה, חשוב להרחיב גם את פני השכונה.

ד. לוי: אני מסכים לקונספציה "לא רק בשביל קטמוך", אבל אתם כאנשי משרד השיכון תעמדו על כך שדירות חדשות המוקמות סמוך להם, תינתן עדיפות לאלה שחיים במצוקה.

ש. כהן: אני לא יכול לענות בחיוב, זה טעון בדיקה. יש ניקוד לגבי זכאות לדיור, אבל הניקוד לא סביר. יש בעיה של איכלוס. לפעמים יש גמישות בניקוד. אבל אין ספק שבאופן טבעי תהיה עדיפות לתושבי קטמוך.

ח. שמעוני: אתה אומר שיבואו מחוץ לקטמונים ואני רואה את זה בחיוב. אתה אומר שזה בידי חברת פרזות, זה מביא אותי לשאלה, איזה סוג אוכלוסיה תביאו לשם? אני לא רוצה להגיע לקיצוניות של נווה יעקב. אם אתה רוצה לכוון ולא לתת זכות קדימה לאנשי קטמוך, לדעתי צריכה להיות תמורה, ומה התמורה? שאתה מביא אוכלוסיה חזקה.

ש. כהן:

ההערה נכונה. יש פה בעיה. בשכונות חדשות, חס וחלילה שלא חכמים מְפוננים כי מיד טוענים שאחה מקלקל את השכונה. בנווה יעקב יש 4% של משפחות מְפוננים ועל זה קמה צעקה, אבל במידה רבה של הצדקה כי הם מרוכזים. אבל איפה נכניס את המשפחות האלה? בנווה יעקב, לא, בארמון הנציב, לא, בתלפיות, לא.

ח. שמעוני:

אני לא אמרתי לא. אני אומר: כן בתלפיות וכן בנווה יעקב,

אבל במידה.

היו"ר ש. ארבלי:

צריך לאזן.

ש. כהן:

זה מחייב מחשבה. אני מעריך שאנחנו נוכל לשקול אפשרות שחלק מהדירות נציע ברכישה לזוגות צעירים בעדיפות לתושבי קטמון ואם לא ירכשו אותן, לא תהיה ברירה.

עוד נקודה אחת, השלמות פיתוח. העברנו דרך עיריית ירושלים מדי שנה סכומים לא קטנים, בין 2 ל-3 מליון ליה השלמות פיתוח, דהיינו כבישים, מדרכות, גנים ציבוריים וכו'. נושא זה לא פחות חשוב מאשר טיפול רק בנושא הדירה.

יש במשרד השיכון מושג שנקרא שכונה מועדפת, כל מי שיוצא מאותה שכונה מקבל הלוואה מכסימלית ושיפוץ דיור לא ביחס לניקוד. בירושלים יש רק שכונה אחת מועדפת ורק לצורך אחד, לפינוי וזה האזבסטונים. גמרנו לפנות למעלה מ-50%. אני מקווה שנגמור את הרוב בשנה הבאה.

אני לא משוכנע שיש הצדקה להכריז על הקטמונים ומוסררה כשכונה מועדפת, אבל אני לא יכול לומר את זה בוודאות. הקביעה של העירייה נראית לנו וזאת ההחלטה שצריכה להנחות אותנו. היא מרכזת את השירותים שצריכים להיות נחונים ע"י כל הגורמים. העירייה דרשה בשנת 76/77 להתרכז בטיפול ובסיוע לשכונת נחלאות ולבדוק הרחבת דיור בשלוש שכונות קטנות. אני מתכוון לבתי-ורשה, בתי אונגריין ומאה שערים. צפיפות הדיור שם גדולה ואין לנו פתרון. אתם צריכים לדעת שבני מאה שערים יורדים לארה"ב כי הם נחשבים לחתנים מבוקשים ואין לנו פתרון לבחורים האלה. משרד השיכון הסכים לתכנן הרחבת הדיור בשלוש השכונות החרדיות. אם העירייה, כתוצאה מבדיקה תגיע למסקנה שיש להעדיף את שכתת מוסררה נבדוק את העניין באופן יסודי ונראה איך זה אפשרי.

א. וינר:

אני רוצה להעיר בקשר לקונספציה שכונתית. היום, בחכניות החדשות

הקונספציה היא שכונתית, שיקום הפרט בשכונה גם אם הניקוד או מצבו האובייקטיבי מבחינת צפיפות הדיור לא מזכה אותו, אבל עצם היותו גר ישיבה אנחנו אומרים, כאילו יש עליו מצוקה שבגינה רוצים לשפר את תנאיו. בסכומים שיש לנו אנחנו לא יכולים לתקוף את כל הבעיות. השנה התחלנו לעשות את הפעולה הזאת ב-18 שכונות ואתם נשקם. אם יהיו יותר משאבים נוכל לעשות את זה גם במוסררה.

אני רוצה לחקן את הרושם המחקבל ולומר שהקונספציה השכונתית תופסת חלק נכבד מנושא הסיוע שלנו.

מ. גז:

קודם כל אני מצטערת שאנשי עיריית ירושלים יצאו, כנראה כדי לא

לעמוד בפני השאלות שלנו. כך הוא היחס.

מרוב הביקורת הדם עלה לי לראש.

חס וחלילה אם אומר שלא נעשה דבר, זה יהיה שקר. אבל לצערי הגדול היו שנים טובות. אל ניקח בחשבון את השנתיים האחרונות שהיו קיצוצים בתקציב. היו שנות שפע ובאותן שכונות לא היה כמעט שינוי. מועדונים יש, בחי ספר יש, אומרים שנושרים משם אחוז אחד. אחוז אחד זה 500 ילדים, איך אפשר לא להגיב על כך, הלא זה דבר נורא.

אני רוצה לשאול שאלה ששאלתי אותה

כבר בוועדת שירותים ציבוריים, כאשר דובר על הסמים אצל הנוער בת"א ובמקומות אחרים. נתתי כדוגמא את צרפת. צרפת נחשבת כארץ דמוקרטית וחופשית. אי-אפשר לומר על צרפת שהיא ארץ משטרה מובהקת, אבל דבר אחד הם עושים וזה נותן תוצאות טובות. יש נוער היושב בשעה 10 ו-11 ומשחק שש-בש. לאותם נערים באים פקחים של העירייה או המשטרה ושואלים אותם: מה אתם עושים בשעה זו כאן, מאין הכסף ובמה אתם עובדים? אם הם יכולים להוכיח שהם עובדי לילה, בסדר. אם יש להם הורים בעלי אמצעים ויכולים לפרנס אותו נער, עוזבים אותו. אם אין לו הורים כאלה והוא שייך למשפחה מרובת ילדים והאב לא עובד, אז לא מניחים לו, עוקבים אחריו עד שהוא אומר את האמת.

אני עוקבת אחר כמה משפחות שהבנים

שלהם מפוזרים, אחד במרוקו, אחד בצרפת ואחד כאן. החלק הפגוע, הנגוע והכואב, עליו אני מדברת. יש שכבה מסויימת שהיא מתחילה להדאיג. זה שנמצא במרוקו הגיע לבית-ספר תיכון והלך למקצוע שבחר לו. זה שנמצא בצרפת הגיע לאוניברסיטה וזה שנמצא בארץ נמצא בבית-הסוהר. כאשר אתה אומר לאותו אח שנמצא בצרפת, מדוע אתה לא עולה לארץ? מה הוא יאמר? תראו מה קבלתי בצרפת וזאת התוצאה. האם אנחנו יכולים להשלים עם המצב הזה? מדוע לא תיצרו איזה גוף שיהיה משטרה, מה יש? אם הפשע הולך ועולה בארץ אז משהו נורא מחרש בארץ ואם לא נצלצל חזק בפעמון, אני לא יודעת לאן נגיע. אילו היה לי חוש הומור הייתי שואלת כמה אנשים מטפלים באותו נוער כדי לדעת אם זה שני מטפלים על ילד אחד, או מטפל אחד על שני ילדים.

היו"ר ש. ארבל:

מסרו לנו ש-38 גופים מטפלים בבעיה הזאת.

מ. גז:

אתמול הייתי אצל מר ויינשל וראיתי איך מתייחסים לפנייה מהכנסת. לפני

עשרה ימים שלחתי מכתב דחוף, רשום ואישי על גבי נייר רשמי של הכנסת למר ויינשל. עשרה ימים נשארתי בלי מענה והמצב דוחק מאד. זה מדובר בזוג שהיא מפרס והוא ממרוקו, שניהם ממשפחה מרובת ילדים. הם התאהבו ורצו להתחתן. הם בקשו צריף ברעננה. הם הלכו הלך ושוב ואין שום תשובה. דברתי עם ראש המועצה. ראש המועצה אומר לי: אני אצליח להוריד אבל משרד השיכון מ-1,400 נקודות ל-1,000 נקודות כדי שיוכלו לקבל אזבסטון. בפעם השניה סרבו להענות לבקשתם מפני שנרשמו לפני שנה וצריך לחדש עוד פעם את ההרשמה. בינתיים הבתורה גרה אצל הוריה והוא גר אצל הוריו. אתמול הגעתי למר ויינשל ואמרתי לו: קבלת את המכתב שלי ולא ענית, איך זה קרה? הוא שאל: איזה מכתב? הוא לא קיבל את המכתב. הוא קרא לכל מיני בחורות והן ענו: כן, קבלנו את המכתב, הוא אצל זה ואצל ההוא. המכתב התגלגל בין ארבע הקומות אבל אל מר ויינשל הוא לא הגיע. מכתב מהכנסת, בכל זאת, צריך להתייחס אל זה בכבוד.

מ. גז:

אתמול ראיתי איך עובדת הביורוקרטיה. אני חושבת שהנקודה החשובה ביותר והיא היסוד של כל הבעיה שלנו, היא השיכון. אם משרד השיכון לא יעשה את המכסימום האפשרי והבלתי אפשרי כדי לשפר את מצב השיכון, שום תזוזה לא יכולה להיות. יהיו מועדונים על גבי מועדונים, אם האח והאחות לא ישנו באותו חדר, ואם יהיה חדר לבנות וחדר לבנים וחדר להורים ולא תהיה דיסה אחת, שום דבר לא יזוז. האם זה לא איכפת למשרד השיכון? נדמה לי שהוא נהיה אדיש כי הוא שומע כל פעם את אותו התקליט. בענין זה אנחנו מתחילים ובזה אנחנו גומרים. זה דבר בלתי נסבל. משרד השיכון צריך לתת את הטון ואחריו מיד משרד החינוך.

י. דרניצקי (יודין):

בישיבה זו אני רוצה להסתפק בשתי הערות קצרות. קודם כל אני רוצה להזדהות ב-100% עם דבריה של חה"כ גז. אני מטפל במקרים מסויימים וקרה לי לכתוב למשרד השיכון ולשמוע ממנכ"ל המשרד שהוא לא יודע במה מדובר. אני חושב שיש שם יותר מדי פקידים ופקידות ואם יקצצו את הצוות, יכול להיות שהקומוניקציה תהיה קלה יותר ומהירה.

בעקבות דבריה של חה"כ גז אני רוצה להוסיף עוד משפט אחד. יש פתגם שאומר: בכל ענין דרושה קונטיטוציה אבל דרוש גם שכל ואני חושב שמה שקיים במשרדים שלנו הוא שיש משרד לשיכון, יש פקידים שמטפלים בשיכון, אבל אני הייתי רוצה שבכל משרד יהיה אדם בעל רמה גבוהה שיטפל בבני-אדם, כי יש מקרים שאי-אפשר לפתור אותם ע"י האות הכתובה בחוק. אני חושב שמקרה זה שחה"כ גז ספרה עליו הוא אותו מקרה, תוך נטיה לשמור בדיוק על החוק. יכול להיות שעובד מן השורה לא מוסמך לפתור את הבעיות במסגרת החוק, אבל צריך להיות אדם בעל סמכויות מיוחדות שלא מטפל בשיכון אלא בבני-אדם. אני מבקש שזה יכנס כהמלצה בסוף הדיון.

יש לי שתי שאלות קצרות. כולנו יודעים שנעשתה עבודה עצומה ע"י משרד השיכון בשטחים שונים ולא צריך להמעיט בערכה של העבודה הזאת או לזלזל במה שהושג. אנחנו עומדים מול מצוקה שלא הגיעה לפתרונה. אני שואל את משרד השיכון שמדבר על עשייה רבה בשטח הפתרונות, האם היתה לנגד עיניו בינוי השכונה ע"י פתרון רדיקלי של תנאי מגורים לדיירים? אינני רואה כל סיכוי שהעבודה החשובה וכפוית הטובה מבחינת פתרונות לשכונת מצוקה חגיע למשהו משמעותי אם לא ילכו בדרך של פרויקטים גדולים של בינוי.

שאלה נוספת, בדיון הזה היו כאילו שני מסלולים. דברנו על נושא המצוקה. מסלול אחד היה צפיפות הדיון ומסלול שני בעיות הנוער בשכונות. אני שואל את החברים העוסקים בבעיות נוער, האם לא הגיעו לידי מסקנה, על סמך סיכום הנסיון במשך שנים לא מעטות, שדרך זאת היא נותנת מכסימום פתרונות כטיפות בים מול הבעיה העצומה של הנוער, אם זה עשרות אלפים לפחות אם לא יותר? אולי יש צורך לקבל שכל מה שנעשה, שוב פעם אני רואה ברכה במה שנעשה, מחייב שינוי רדיקלי בכל הגישה?

ח. שמעוני:

אני לא הייתי לוקח כמקשה אחת את שתי השכונות ולא הייתי לוקח כמקשה אחת את בעיות הדיון. במוסררה הבעיה הקרדינאלית היא בעית הדיון, אם כי הפיחים שלה היא בעית הנוער, ואפשר לפתור את הבעיה או על-ידי פיזור האוכלוסיה או ע"י פתרון הצפיפות.

את שכונת הקטמונים לקחת כמקשה אחת זה עוול. ישנם שם 25 אלף איש שזה בעצם עיר בסדר גודל מעל לבינוני יותר מרמלה ויותר מלוד. אי-אפשר להסתכל על הקטמונים כמקשה אחת.

היו"ר ש. ארבלי:

ההצעה היא לגבי קטמון ח' ו-ט'.

ח. שמעוני:

הייתי מחלק גם בקטמונים לשתי קטגוריות. הייתי מציע, גם אם נאמר שהבעיה הקרדינאלית היא בעית הדיור שלא נשחרר את עיריית ירושלים מהטיפול בנושא. אני רוצה שתיבדק היעילות. אני רוצה שנבחן את הקונספציה שמדברים בה, טיפול אינטגרטיבי של כל המוסדות. בואו נראה איך מטפלים ומי מטפל.

דבר שני, הייתי מציע ששני גורמים נוספים יהיו כאן: נציג פרזות שצריך להיות כאן באופן טבעי. יש לי השגות רבות כיצד עוסקת חברת פרזות בנושא של הדיור. אני רוצה על סמך הנסיון שמצטבר בירושלים שנלמד את הלקחים. אני חושב שלא לומדים את הלקחים. קודם כל העיריה, ויש לי הרבה כבוד לעיריה, בתחום של השכונות היא לא מצאה את המסלול הנכון.

הייתי רוצה לשמוע את נציגי המקום. כל המומחים שמדברים, יודעים פחות מה הדברים שבואבים לשכונה, אפילו שידברו בשפה עילגת ולא כל כך טובה. הם יודעים מה הפתרונות ומה הוא סדר העדיפויות. אין דבר יותר ברור מה הצרכים האמיתיים מאשר להתושבים עצמם מציינים אותם.

ש. כהן:

לגבי מוסררה חשוב להזמין את מינהל מרקעי ישראל.

א. וינר:

אני רוצה להתייחס לנקודות שהעלתה חה"כ גז. משרד השיכון נותן כ-54 אלף פתרונות. 5% כל שנה מס"ה המשפחות. בואו נניח שאם פועלים בצורה יעילה ביותר, 3%-2% של אנשים לא באו על סיפוקם. 3% זה קרוב ל-1,500 אנשים. זה שלושה אנשים ליום שיש להם תלונות צודקות גם אם המערכת פועלת בצורה יעילה ביותר. לכן שומעים תלונות גם אם הן מוצדקות. המערכת היא כזאת שמדובר באנשים חיים ולכל אחד יש בעיה ספציפית.

הערה נדספת - אנחנו פועלים לפי קריטריונים. קיימים קריטריונים בכל מסלולי הסיוע. יחד עם זאת קיימת ליד כל חכנית סיוע ועדה עליונה. הוועדה העליונה לא תמיד שוקלת בהתאם לקריטריונים. אנחנו אומרים שפקיד צריך לפעול רק בהתאם לקריטריונים. יחד עם זאת ליד כל חכנית יש ועדת ניקוז מקומית. לוועדות אלה מנוחבים כל העירעורים ביחס לאנשים שלא נענו בהתאם לקריטריונים ודנים בעשרות מקרים של אנשים מדי שבוע שאי-אפשר למדוד אותם בקריטריונים. בכל מקרה דנים לגופו של ענין מעבר לקריטריונים, כך שאין רק קריטריונים. ישנם מוסדות נוספים במשרד השיכון. יש יחידה לפניות הציבור שבו אדם יכול לפנות והם בודקים לגופו של ענין. יש מוסד אחר, קוראים לו: ממונה על תלונות הציבור. זאת אשה בעלת נסיון עצום בנושא הציבור. זאת אשה אשר עובדת למעלה מ-18 שעות ביממה. מי שחושב שבעשה לו עוול, האשה הזאת, בסמכותה להכריע, בין אם הוועדה קבעה אחרת. כך שאדם לא יופל בין הכסאות של הקריטריונים, אלא יש טיפול אישי.

היו"ר ש. ארבלי:

מדוע מר ויינשל לא ענה לה?

א. וינר:

אני לא יודע מדוע זה התגלגל. הסדר הטוב דורש, ואני נוהג כאשר מגיעות פניות מאנשים, אני מעביר את זה ליחידת לפניות הציבור והם כותבים לפונה: פנייתך חטופל ע"י יחידת הדיור. אם זאת תלונה אני מעביר לממונה על תלונות הציבור, הגב' אלבינגר. יש טיפול בפרט יחד עם כל האוטומציה שאנחנו עושים. פעם באו ואמרו: על סמך מה אתם מחלקים את העוגה? כיום

א. וינר:

העקרונות פשוטים. יש פרוספקט אשר שם נאמר מה הניקוד. יחד עם זאת נופלים כמה מקרים בין הכסאות וועדות החריגים מטפלות בבעיות האלה. אם המצב קשה כמו שחה"כ גז תארה אותו, לפי דעתי, הניקוד מאפשר דירה בשכירות. כל זוג צעיר שיש לו 1,400 נקודות, מקבל סיוע לשכירת דירה. יש שתי אלטרנטיבות: אם יש דירה, נותנים דירה בשכירות. אם אין דירה, נותנים לו 300 לירות על-מנת לחפש דירה.

מ. גז:

הם עברו את הוועדה העליונה ואמרו להם שהם צריכים להרשם

עוד פעם כי ההרשמה היתה לפני שנה.

א. וינר:

אנחנו דוצים לתת את הסיוע שלנו למקרים צודקים. מה פירוש הדבר להרשם עוד פעם? זה לבדוק אם מצבו השתנה ואם המשפחה לא מימשה את

הסיוע שניתן לה לפני שנה.

הערה לחה"כ יודין - כל הקונספציה של שיקום שכונה הולכת בכוון שאתה אמרת. ברור שטיפין טיפין לא נפתור את הבעיה, אלא צריך לרכז את המשאבים שלנו בענין זה. בלי חיזוק השכונה ע"י גורמים חיצוניים לא נוכל לסייע לשכונה.

היו"ר ש. ארבלי:

מה ששמענו היום ממשרד השיכון, זה אינו מספק ואינו נותן את התמונה האמיתית לגבי השכונות האלה. אתם מציעים להזמין את מנכ"ל פרזות לישיבה הבאה, בבקשה. אני מבקשת מנציגי משרד השיכון להכין לנו חומר על הבעיה בכללותה לגבי שתי השכונות האלה: כמה פתרונות יש צורך לתת לשתי השכונות ובאיזה טווח של זמן? מה האפשרויות שלכם לשנה הבאה? תוך כמה זמן אתם מתכוונים לפתור את הבעיות מבחינת צפיפות הדיור ומה סוגי הפתרונות המוצעים לשני המקומות האלה?

אתם מציעים להזמין את מינהל

מקרקעי ישראל, בבקשה, למרות שאני לא יודעת בשביל מה צריך אותם.

אם צריך לעשות שיפוצים בדירות כמוסררה, רק המינהל יכול לתת

ש. כהן:

את התקציבים לשיפוץ לעמידר.

היו"ר ש. ארבלי:

בסדר. אנחנו חייבים לברר את האספקטים הנוספים הנותנים את החיות לשכונה, זה התחום החברתי, חינוכי ובחור זה גם עבודה קהילתית. השתוממתי היום כאשר מופיעים לכאן גורמים והם לא יודעים לשם מה הם באים. אפשר לברר ולדעת על מה דנים. אנחנו היום העברנו מחדש הודעה לגורמים הנוגעים בדבר שיכינו את עצמם בעוד מועד לקראת הדין הזה. לבוא בצורה כזאת היום, מאד מפליא אותי. היום הם יודעים על מה מדובר. אנחנו נבקש לדעת לגבי אותן תכניות, כיצד הם חושבים להתמודד עם הבעיות שישנן בשתי השכונות על-מנת להוציא אותן אל דרך המלך. אני מבקשת מנציג משרד הסעד להעביר את הדברים האלה לנציגי עיריית ירושלים.

ד. גל:

שלא ישמע שנציגי העירייה לא הכינו שום דבר. בחום שלנו התכנית מוכנה

פה. חבל שזה לא בא לידי ביטוי היום. אני אעביר לכם את זה היום.

היו"ר ש. ארבלי:

חודה רבה, ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00